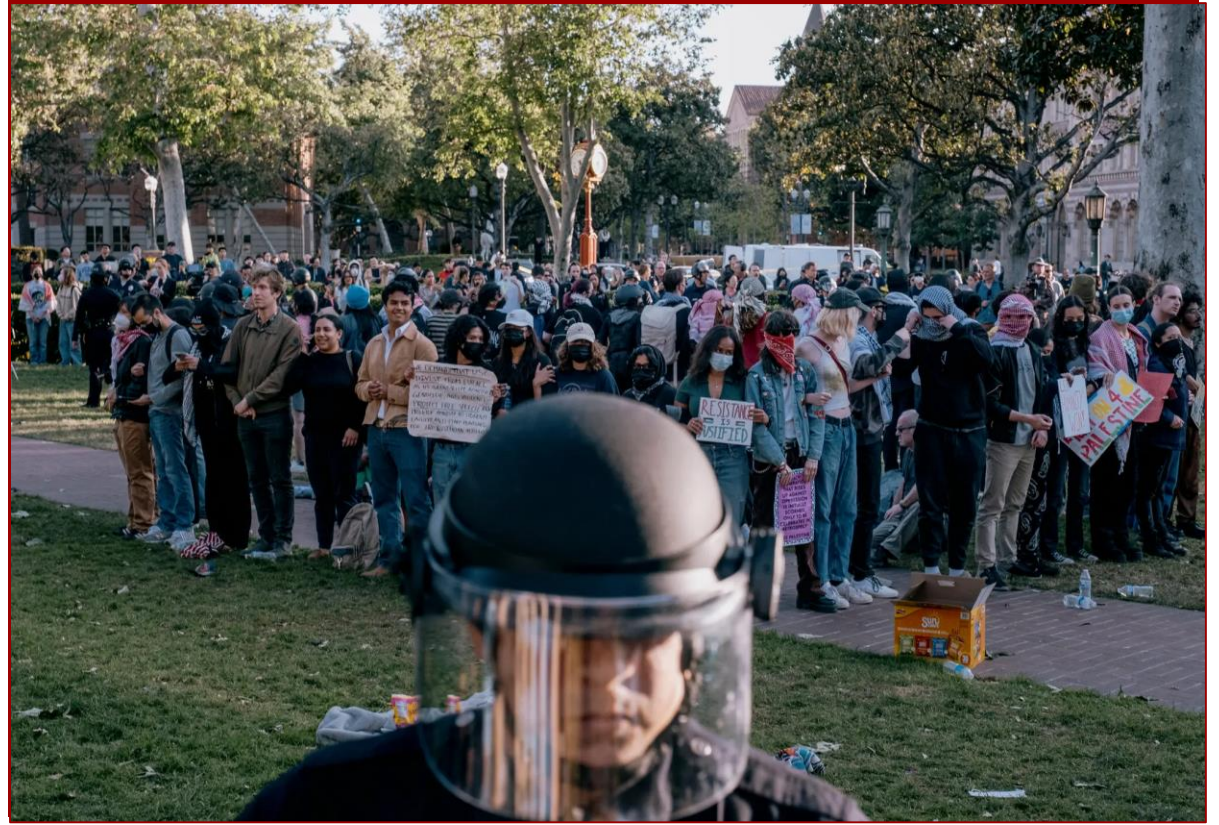

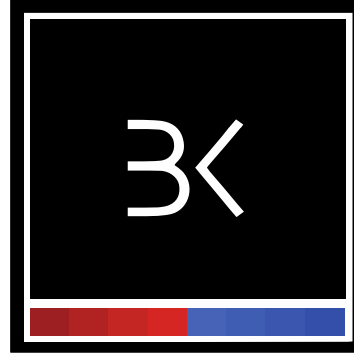
Burcu Kösem
EKONOMİ - FINANS - SEKTÖR
PROFESYONELİ

HAFTALIK EKONOMİ BÜLTENİ

26 Nisan / 2024

Bu rapor; Dünya ve Türkiye ekonomisindeki güncel gelişmeleri, güvenilir kaynaklardan elde edilen veriler ile yansıtmaaya yönelik olarak, hazırlanmıştır. Herhangi bir yatırım tavsiyesi içermez.

ABD kampüslerinde Gazze protestoları

- ❑ ABD'nin New York kentindeki Columbia Üniversitesi'nde geçen hafta başlayan İsrail karşıtı Gazze gösterileri ülke genelindeki onlarca kampüse yayıldı.
- ❑ Polis, Atlanta eyaletinde bulunan Emory Üniversitesi'nde kamp kurmak isteyen eylemcilerle çatıştı. Eylemin dağıtılması için göz yaşartıcı gaz ve plastik mermi kullanıldığı belirtiliyor. Ancak polis plastik mermi kullanılmadığını savundu.
- ❑ Geçen haftaki eylemlerde gözaltına alınanlar arasında kızı da bulunan Demokrat Partili Kongre Üyesi İlhan Omar, Columbia Üniversitesi'ndeki eylemcilere katıldı.
- ❑ Omar BBC'ye yaptığı açıklamada, geçen hafta Columbia Üniversitesi'nde polise kampüste göstericilerin kurduğu kampı dağıtma yetkisi verilmesinin, hareketi ülke geneline yaydığını söyledi.
- ❑ Omar "Bu, sadece 70 kişiyle başlamış bir hareketti. Columbia Üniversitesi üzerlerine gitmeye ve ifade özgürlüklerini ihlal etmeye karar verdiği için şimdi ulusal ve uluslararası düzeyde yayıldı" dedi.
- ❑ Başkent Washington'da yüzlerce üniversite öğrencisi Georgetown'dan George Washington Üniversitesine yürüdü.
- ❑ Southern California Üniversitesi, 10 Mayıs'ta yapılması planlanan ana diploma törenini iptal etti.
- ❑ Üniversite, yeni güvenlik önlemleri nedeniyle tören için kampüse beklenen çok sayıda ziyaretçinin gözden geçirilmesi için süre gerektiği vurgulandı ve "Sonuç olarak geleneksel olarak 65 bin öğrenci, aileler ve arkadaşlarını kampüsümüze getiren ana sahnedeki tören iptal edildi" denildi.
- ❑ Üniversite ayrıca, ayrıntı vermediği güvenlik tehdidi nedeniyle Müslüman öğrenci Asna Tabassum'un veda konuşmasını da iptal etmişti.
- ❑ Syracuse, New York'a giden ABD Başkanı Joe Biden "Genocide Joe- Soykırım Joe" yazılı pankartlar taşıyan 100 dolayında eylemci tarafından protesto edildi.

Cumhurbaşkanının Irak ziyareti

- ❑ 12 yıl sonra geniş bir heyetle Irak'ı ziyaret eden Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan önce Bağdat'ı ziyaret etti ardından da Erbil'e geçti. Üzerinde uzun süredir çalışılan bu ziyaret, Ankara-Bağdat ilişkilerini yeni bir düzeye çıkartması açısından tarihi olarak nitelendiriliyor.
- ❑ Cumhurbaşkanı Erdoğan Bağdat'ta ilk olarak Irak Cumhurbaşkanı Abdülatif Reşid ile sonrasında da Başbakan Muhammed al Sudani ile görüştü.
- ❑ Sudani'nin ortak basın toplantısında Cumhurbaşkanı Erdoğan, Irak'tan PKK'yı terör örgütü olarak tanıması beklediklerini söyledi.
- ❑ Başbakan Sudani de Bağdat ve Ankara, Irak'ın hakkaniyetli bir pay alabilmesi başlığında iki ülke arasında su kaynaklarının yönetimi konusunda 10 yıllık bir anlaşma imzalandığını söyledi.
- ❑ Sudani, "Irak topraklarından başka bir ülkeye saldırı düzenlenmesine izin veremeyiz" dedi.
- ❑ İki ülke arasında güvenlik, ekonomi ve enerji alanlarındaki stratejik çerçeve anlaşmasını da kapsayan 26 başlıkta mutabakat imzalandı.
- ❑ Cumhurbaşkanı Erdoğan, son Bağdat ziyaretini başbakan sıfatıyla 2012'de gerçekleştirmişti.
- ❑ Erdoğan ardından Erbil'de Irak Kürdistan Bölgesel Yönetimi Başkanı Neçirvan Barzani ve İKBY Başbakanı Mesrur Barzani ile görüştü.

Kalkınma yolu projesi

- ❑ Türkiye-İrak görüşmelerinde önemli gündem maddeleri arasında Irak'ın geliştirmek istediği Kalkınma Yolu Projesi de yer alıyor.
- ❑ 1200 kilometrelik proje, Basra Körfezi'ndeki Büyük Fav Limanı ile Türkiye'nin güney sınırı arasında bir tren yolu hattı kurulmasını içeriyor.
- ❑ Kalkınma Yolu Projesi, Körfez üzerinden denizden Basra'ya, oradan da karayolu ve demiryollarıyla Türkiye'ye ve Avrupa'ya uzanan, Irak ve Türkiye'yi birbirine bağlarken, küresel anlamda da önemli bir ticari koridor oluşturmayı amaçlıyor.
- ❑ 17 milyar dolar maliyet hesabı yapılan proje ile hızlı tren hattı üzerinde 15 istasyon kurulması ve bu hat üzerinden Türkiye'ye yolcu ve malzeme taşınması amaçlanıyor.
- ❑ Ulaştırma Bakanı Abdülkadir Uraloğlu, 19 Nisan'da yaptığı açıklamada, iki ülke yetkilileri arasında aylar süren görüşmeler sonrası bir ortak mekanizma kurulması konusunda anlaşıldığını kaydetti. Türk yetkililer bu projenin hayata geçirilebilmesinin önünde de PKK'nın bir sorun yarattığını kaydediyor.
- ❑ Kalkınma Yolu Projesi'nin yaşama geçirilmesi için güvenlik ortamının sağlanmış olması gerekliliği, Bağdat'ın Ankara ile PKK konusunda geçmişe oranla daha fazla işbirliği yapmak istemesinin nedenleri arasında sayılıyor.
- ❑ Başta Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere Körfez sermayesinin baş yatırımcılar olarak ilgi gösterdiği projeye Türkiye de katkı vereceğini, özellikle ulaştırma, enerji gibi alanlarda devrede olacağını kaydetti.
- ❑ Projenin 2030'a kadar tamamlanması amaçlanıyor.

Kalkınma yolu projesinde yolsuzluk iddiası

- ❑ Kuzey Irak Bölgesi yayın organı Rudaw'da Perşembe günü yayınlanan bir haberde;
- ❑ Irak ve Körfez ülkelerini Türkiye sınırına bağlayacak ve Ortadoğu ile Avrupa arasında yapılacak ürün ticaretinde başlıca güzergâh olmasını sağlayacak karayolu ve demiryolu ulaşım projesinin Kalkınma Yolu Projesi'nin can damarı olan Basra'daki Büyük Faw Limanı'nın bu defa da yolsuzlukla gündemde olduğu paylaşılmış:
- ❑ «Irak Parlamento Başkanvekili Mendelavi'nin talimatı üzerinde 15 Nisan 2024 günü, yolsuzlukları araştırmak üzere parlamentoda bir komisyon kuruldu. Milletvekili Yasir Haşim el-Hüseyni başkanlığındaki komisyon 12 üyeden oluşuyor. Komisyon üyelerinden Kürt milletvekili Soran Omer, Rûdaw'a yaptığı açıklamada, "Büyük Faw Limanı projesinde bugüne kadar 20 milyar dolarlık yolsuzluk yapıldığı tahmin ediliyor" dedi. Omer, "Sadece limanın bir kısmında yapılan asfaltlama çalışmalarına 7.3 milyon dolar harcanmış" diyerek yolsuzluğun boyutlarına dikkati çekti.»
- ❑ Diğer taraftan aynı medya organında Başbakan Barzani'nin Sn Cumhurbaşkanının Irak ve Kürdistan Bölgesi'ne yaptığı ziyaret hakkında bilgi verdiği; ziyaretin önemli olduğu ve bunun ikili ilişkilerin teşviki ve geliştirilmesine etki olacağını dile getirdiği ifade ediliyor.

TCMB, faizi deęiřtirmedi

- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) Para Politikası Kurulu (PPK) Nisan ayı faiz kararını açıkladı. Banka politika faizini yüzde 50'de sabit tuttu.
- ❑ Merkez Bankası geçen ay politika faizini, 500 baz puan artışıla yüzde 45'ten yüzde 50'ye yükseltmişti.
- ❑ PPK'nın kararla ilgili basın açıklamasında aylık enflasyonun ana eğiliminin Mart ayında "devam eden zayıflamaya rağmen öngörülenden yüksek" gerçekleştiği belirtildi.
- ❑ Kurul, tüketim malı ve altın ithalatındaki seyrin cari dengeye olumlu yansıdığını, buna karşın "yurt içi talepte direncin" sürdüğünün altını çizdi.
- ❑ Açıklamada, hizmet enflasyonundaki yüksek seyrin devam etmesi, enflasyon beklentileri, jeopolitik riskler ve gıda fiyatları "enflasyonist baskıları canlı tutan" faktörler olarak sıralandı.
- ❑ Kurul, aylık enflasyonun ana eğiliminde belirgin ve kalıcı bir düşüş sağlanana ve enflasyon beklentileri öngörülen tahmin aralığına yaklaşıp kadar sıkı para politikası duruşunun sürdürüleceğini açıkladı.
- ❑ Enflasyonda "belirgin ve kalıcı bir bozulma" öngörülmesi durumunda ise para politikası duruşunun daha sıkılaşıcağı belirtildi.
- ❑ Kurul, 2024'ün ikinci yarısında dezenflasyonun sağlanacağı öngörüsünü yineledi.

Zorunlu karşılıklara ilave faiz ne anlama geliyor?

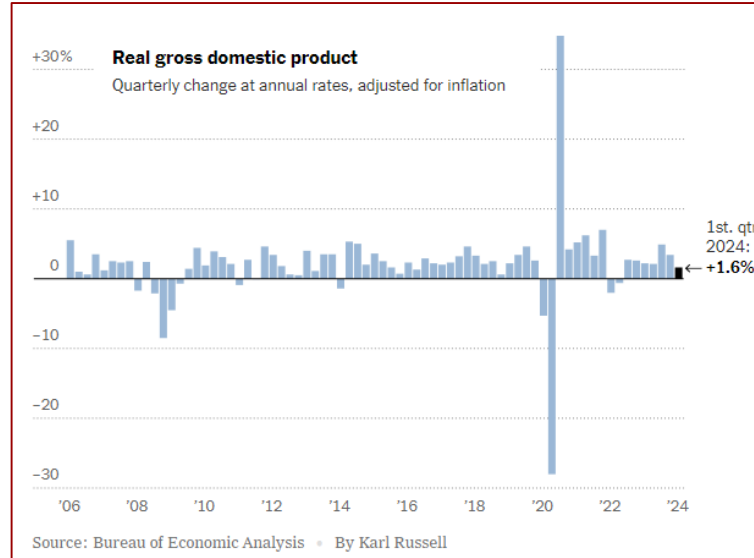
- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) politika faizini sabit bırakırken, TL zorunlu karşılıklarda yeni bir adım attı.
- ❑ Yeni düzenlemeyle koşulları yerine getiren bankaların tesis edilen zorunlu karşılık tutarı için alabileceği en yüksek faiz KKM hesaplarında yüzde 25'ten yüzde 30'a çıktı.
- ❑ Aynı oran TL mevduat hesapları için ise yüzde 40'a yükseldi.
- ❑ Parasal aktarım mekanizmasının güçlendirilmesi, Türk lirası mevduat payının artırılması ve kur korumalı mevduattan Türk lirası mevduata geçişin desteklenmesi amacıyla, belirlenen koşulları sağlayan bankaların Türk lirası mevduat ve kur korumalı mevduat hesapları (KKM) için tesis edilen zorunlu karşılıklarına faiz uygulaması 5 Şubat 2024 tarihinde duyurulmuştu.
- ❑ Bu kararla birlikte bankaların fonlama maliyetleri düşüş kaydedeceğinden tasarruf faizlerinin artışının teşvik edilmesi bekleniyor.
- ❑ Bu noktada daha önce çok tartışılan ve 30 Nisan'da süresi dolacak TL mevduat stopaj muafiyetinden vazgeçilmesi yönündeki olasılığın zayıfladığı görülmektedir.
- ❑ Özetle vazgeçilen vergiler tarafında TL stopajlara ilişkin bir değişiklik olmayacağını öngörmekteyiz.

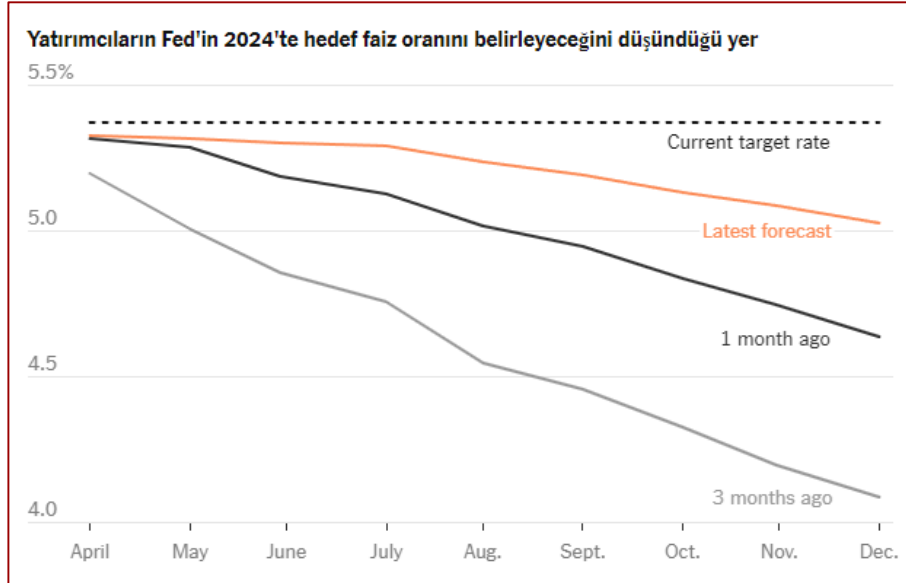
ABD büyüme verisi stagflasyona mı işaret ediyor?

- ❑ ABD Ticaret Bakanlığı Perşembe günü yaptığı açıklamada, enflasyona göre ayarlanan gayri safi yurt içi hasılanın yılın ilk üç ayında yıllık yüzde 1,6 oranında arttığını söyledi . Bu, 2023 sonundaki yüzde 3,4'lük büyüme oranından keskin bir düşüş gösterdi ve tahmincilerin beklentilerinin oldukça gerisinde kaldı.
- ❑ Büyüme verisi, her ne kadar beklentinin çok altında kalmış olsa da NYT'a göre pek çok ekonomist bu durumu, uluslararası ticaretteki büyük değişimler ve işletme stoklarındaki çeyrekte çeyreğe görülebilen dalgalanmalara bağlayarak, temelde büyümeye yönelik tüketim ve istihdam verilerinin sıcak olması nedeniyle kaygısız karşılıyor.
- ❑ Diğer taraftan ülkede tüketici fiyatlarının geçen yılın son çeyreğindeki yüzde 1,8 seviyesinden ilk çeyrekte yıllık yüzde 3,4 oranında artış kaydetmiş olması ve değişken gıda & enerji kategorileri hariç tutulduğunda yıllık bazda yüzde 3,7 oranına yükselmiş olması stagflasyon endişelerini de beraberinde getiriyor.
- ❑ Haftanın son iş günü gelen PCE göstergesi ise Şubat ayındaki yüzde 2,5'ten Mart ayında bir önceki yıla göre yüzde 2,7 arttı. Fiyat eğilimlerinin daha net okunması için değişken gıda ve yakıt fiyatları çıkarıldıktan sonra (çekirdek) enflasyon yıllık bazda yüzde 2,8 seviyesinde sabit kaldı. Ancak yine de yüzde 2 seviyesinden oldukça uzakta bir veri olarak algılandı.

Fed'in faiz indirme ihtimali düşmüş durumda

- ❑ 2024'ün başında yatırımcılar, enflasyonun soğuması nedeniyle Federal Rezerv'in bu yıl faiz oranlarını önemli ölçüde düşürmesini bekliyordu. Ancak fiyat artışları şaşırtıcı derecede inatçı oldu ve bu da Wall Street'i yeniden düşünmeye zorluyor.
- ❑ Yatırımcılar ve ekonomistler, Fed politikacılarının faiz oranlarını ne zaman ve ne kadar düşürmeyi başaracaklarını sorguluyor; bazıları ise Fed yetkililerinin bu yıl faizleri düşürmeyi başarabileceğinden giderek daha fazla şüphe duyuyor.
- ❑ Enflasyon 2023'te istikrarlı bir şekilde düşüyordu, ancak bu ilerleme 2024'te durdu. Cuma günkü veriler, Fed'in tercih ettiği enflasyon endeksinin, değişken gıda ve yakıt maliyetlerini çıkardıktan sonra Mart ayında bir önceki yıla göre yüzde 2,8 arttığını gösterdi . Bu, 2022'deki zirveden önemli ölçüde düşük olsa da, hâlâ merkez bankasının yüzde 2 hedefinin oldukça üzerinde.

Haftadan kalanlar

- ❑ Küresel rekabette güç kaybeden Türk otomotiv sektörü, ciddi bir kırılmanın eşiğinde... Üretimde ihracatın payı rekor düşük seviyelere gerilerken, iç pazarda ithalatın payı artıyor.
- ❑ New York Belediye Başkanı Eric Adams'a göre şehirde grip benzeri hastalıkların artmasına fare idrarı neden oluyor.
- ❑ ABD, dünyanın en kötü insani krizlerinden birinin yaşandığı Yemen'de hükümet ile ekonomik büyümeyi hızlandırmak amacıyla 5 yıllık yardım anlaşması imzaladı.
- ❑ Danıştay Başkanlığı'na, Zeki Yiğit yeniden seçildi.
- ❑ TCMB verilerine göre konut fiyatları 2024 yılı şubat ayında bir önceki yılın aynı ayına göre nominal olarak yüzde 58,3 arttı, reel olarak ise yüzde 5,1 oranında azaldı.
- ❑ Amerika Senatosu Ukrayna , İsrail ve Tayvan'a 95 milyar dolar değerinde yardım sağlayan bir yasa tasarısını kabul etti.
- ❑ ABD Senatosu, TikTok'u Amerikan uygulama mağazalarından yasaklayabilecek bir tedbiri onayladı.
- ❑ Fitch'in Kıdemli Direktörü ve Türkiye Analisti Morales, Türkiye'nin mali duruşunun genişleyici olduğunu belirtti ve maliye politikası ayarlamasının gerekli olduğunu söyledi.
- ❑ Türk tahvilleri JPMorgan'ın ilgili endeksine eklenmeden önce yükseliş gösterdi.
- ❑ Amerika Dışişleri Bakanı Antony Blinken , üç günlük Çin ziyareti kapsamında Çin Devlet Başkanı Xi Jinping ile bir araya geldi .
- ❑ Alphabet'in geliri 2024'ün ilk üç ayında %15, Microsoft'un geliri ise % 17 artışla analistlerin beklentilerini aştı.
- ❑ Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Fitch Ratings, politika tutarlılığındaki iyileşmenin sürdürülmesinin, Türkiye'nin kredi notu açısından olumlu olabileceğini bildirdi.
- ❑ Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Washington'da ABD Başkanı Biden ile yapacağı görüşme ertelendi.
- ❑ Hollanda Başbakanı Rutte, "NATO'nun güney kanadının Türkiye'nin liderliğine ihtiyacı var" dedi.
- ❑ Ticaret Bakanlığı'nın, tavuk ihracatına yasak getirmeyi de kapsayan bir dizi tedbir üzerinde çalıştığı iddia edildi.
- ❑ Bankacılık sektörünün toplam mevduatı, 19 Nisan ile biten haftada önceki haftaya göre 182,7 milyar lira artarak 16 trilyon 227,6 milyar liraya yükseldi.
- ❑ Millî Eğitim Bakanlığınca, tüm öğretim kademelerindeki zorunlu derslere ait "Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli" yeni müfredat taslağı, "<https://gorusoneri.meb.gov.tr>" adresinden kamuoyunun görüşüne sunuldu.
- ❑ Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının (TCMB) toplam rezervleri, 19 Nisan haftasında bir önceki haftaya göre 2 milyar 162 milyon dolar azalışla 126 milyar 284 milyon dolara düştü.

Hizmet, Perakende Ticaret ve İnşaat Güven Endeksleri, Nisan 2024

- Mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksi Nisan ayında bir önceki aya göre; hizmet sektöründe %2,8 oranında azalarak 117,1 değerini, perakende ticaret sektöründe %1,9 oranında artarak 115,5 değerini ve inşaat sektöründe aynı düzeyde kalarak 88,6 değerini aldı.

Mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksleri ve değişim oranları, Nisan 2024

	Endeks		Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	
	Mart	Nisan	Mart	Nisan
Hizmet sektörü güven endeksi	120,4	117,1	1,5	-2,8
Son 3 aylık dönemde iş durumu	119,5	116,9	0,4	-2,1
Son 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep	120,6	116,2	1,9	-3,6
Gelecek 3 aylık dönemde hizmetlere olan talep beklentisi	121,3	118,2	2,2	-2,6
Perakende ticaret sektörü güven endeksi	113,3	115,5	-1,0	1,9
Son 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar	131,6	136,0	-0,8	3,3
Mevcut mal stok seviyesi ⁽¹⁾	90,9	89,6	1,1	-1,4
Gelecek 3 aylık dönemde iş hacmi-satışlar beklentisi	117,4	120,9	-2,8	2,9
İnşaat sektörü güven endeksi	88,6	88,6	-3,6	0,0
Alınan kayıtlı siparişlerin mevcut düzeyi	82,7	82,8	-1,5	0,1
Gelecek 3 aylık dönemde toplam çalışan sayısı beklentisi	94,4	94,4	-5,3	-0,1

(1) Mevcut mal stok seviyesi endeksinin artışı stok azalışını, azalışı ise stok artışını göstermektedir.